

ที่ ลป ๐๐๐๙.๒/ว ๒๕๒๓

ศาลากลางจังหวัดลำปาง
ถนนชริราชูธดำเนิน ลป๕๒๐๐๐

๒๓ มกราคม ๒๕๖๔

เรื่อง การดำเนินงานตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๓/๖๔

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างเอกสารแนะนำ

จำนวน ๑ ชุด

จังหวัดลำปาง ได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการเกษตร ได้จัดทำไฟล์เอกสารแนะนำ ประชาสัมพันธ์ ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๓/๖๔ เพื่อนำไปใช้ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ วิธีการปรับตัว รวมถึงสนับสนุนและให้คำแนะนำต่างๆที่เป็นประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง เช่น แจกเตือนเกษตรกรในพื้นที่น้ำน้อย การปลูกพืชใช้น้ำน้อย การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าและการใช้น้ำ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดบอร์ดนิทรรศการในการจัดงานอำเภอยิ้มเคลื่อนที่ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ ถึง เดือนเมษายน ๒๕๖๔

ดังนั้น จึงขอให้อำเภอ ดาวน์โหลดเอกสารคำแนะนำดังกล่าว เพื่อใช้จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.ssnet.doae.go.th ในหัวข้อ “เกษตรร่วมใจ รับมือภัยแล้ง ปี ๒๕๖๔ กรมส่งเสริมการเกษตร”

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้เกษตรกรอำเภอดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

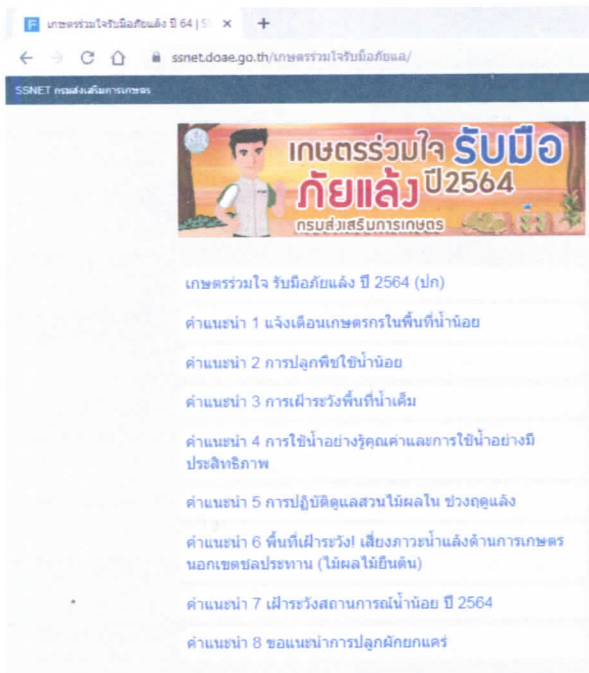
(นายสมมาตร สยมภาค)
เกษตรจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง

สำนักงานเกษตรจังหวัดลำปาง
กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร
โทรศัพท์. ๐ ๕๔๒๖ ๐๓๑๖
โทรสาร. ๐ ๕๔๘๒ ๙๗๙๕
E-mail: Lampang@doae.go.th

ตัวอย่าง เอกสารแนะนำ

เข้าไปดาวน์โหลดเอกสารประชาสัมพันธ์ มาตรการการรับมือภัยแล้ง ปี ๒๕๖๔ ได้ที่

www.ssnet.doe.go.th หัวข้อ “เกษตรกรร่วมใจ รับมือภัยแล้ง ปี ๒๕๖๔ กรมส่งเสริมการเกษตร”

คำแนะนำ
เกษตรกรร่วมใจ รับมือ ภัยแล้ง ปี 2564
แจ้งเตือน เกษตรกรในพื้นที่น้ำน้อย
 เตรียมป้องกันความเสียหายจากปัญหาขาดแคลนน้ำ ปี 2564

สำรองน้ำไว้ในไร่นาให้เพียงพอต่อ 1 รอบการเพาะปลูก

ใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่า

รักษาความชื้นไว้ในแปลงปลูกพืช เช่นการใช้วัสดุคลุมดิน

การตัดแต่งพืชเพื่อลดการคายน้ำของพืช

การพิจารณาเลือกใช้ระบบการให้น้ำที่เพิ่มประสิทธิภาพการให้แก่วพืช เช่น ระบบน้ำหยด หรือมินิสปริงเกอร์

พิจารณาปรับเปลี่ยนพื้นที่การเพาะปลูกข้าวเป็นพืชใช้น้ำน้อย เช่น พืชไร่ พืชผัก(จากเดิมปลูกข้าว 10 ไร่ อาจแบ่งพื้นที่ปลูกพืชผัก-2 ไร่เพื่อสร้างรายได้ในครัวเรือน)

พื้นที่ปลูกข้าวแล้ว ให้ใช้น้ำอย่างประหยัด เช่น ปรับเปลี่ยนเป็นแบบเปียกสลับแห้ง และควบคุมน้ำในนา

U: ฐสว.๒๒๒๒ ๒๒๒๒๒๒๒๒ | e-mail : agritech.pr@gmail.com

คำแนะนำ
เกษตรกรร่วมใจ รับมือ ภัยแล้ง ปี 2564

การปลูกพืชใช้น้ำน้อย

พืชใช้น้ำน้อยที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกช่วงฤดูแล้ง

พืชใช้น้ำน้อย หมายถึง พืชที่ใช้น้ำน้อยกว่าข้าว (ข้าวใช้น้ำ 1,000-1,500 ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลิต) เช่น พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ ใช้น้ำประมาณ 300-800 ลบ.ม./ไร่/ฤดูกาลผลิต

*ขณะนี้น้ำในอ่างเก็บน้ำมีปริมาณน้อยขอความร่วมมือเกษตรกรลดปลูกข้าวรอบที่ 2 และหันมาปลูกพืชใช้น้ำน้อยทดแทนในพื้นที่ที่กักเก็บน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกพืช

ข้อควรคำนึงในการเลือกพืชใช้น้ำน้อยเพื่อลดหรือทดแทนการปลูกข้าวในช่วงวิกฤตภัยแล้ง

1. เป็นพืชที่สร้างรายได้ บรรเทาความเดือดร้อนช่วงภัยแล้งมีตลาดรองรับแน่นอน
2. เป็นพื้นที่เหมาะสมกับพื้นที่ของเกษตรกรสามารถเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวได้ในฤดูแล้ง
3. ส่งเสริมให้มีกระบวนการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อประโยชน์ในการจัดการด้านการผลิต การตลาด และสินเชื่อ

กลุ่มพืชและชนิดพืชแนะนำที่สามารถเพาะปลูกได้ในช่วงฤดูแล้ง

<p>กลุ่มพืชไร่ จำนวน 5 ชนิด ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสงและถั่วตัด</p>	<p>กลุ่มพืชสมุนไพร จำนวน 1 ชนิด ได้แก่ อัญชัน</p>	<p>กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ดาวเรืองตัดดอก และ กล้วยไม้</p>
<p>กลุ่มพืชผักจำนวน 31 ชนิดได้แก่ -ตระกูลกะหล่ำ เช่น กระหล่ำปลี ผักกาดหัว กวางตุ้ง คะน้า -ตระกูลถั่ว เช่น ถั่วเน่า ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วลิสง -ตระกูลหัว เช่น หัวไชเท้า หัวปลี หัวปลีขาว -ตระกูลยี่หร่า เช่น ยี่หร่า กะหล่ำโพธิ์ -ยี่หร่าฝรั่ง -ยี่หร่าจีน เช่น พริก กระเทียม โหระพา ผักบุ้งจีน -ยี่หร่าฝรั่ง กุหลาบ -ยี่หร่า เช่น หัวไชเท้า ผักกาด -ยี่หร่า เช่น ผักกาดเขียว การบูรและยี่หร่าฝรั่ง -ยี่หร่าจีน เช่น กระเทียมพริ้ว ตะไคร้ สับร้อมทานตะวัน ข้าวโพดสีน้ำตาล</p>		

U: ฐสว.๒๒๒๒ ๒๒๒๒๒๒๒๒ | e-mail : agritech.pr@gmail.com

คำแนะนำ ๓

เกษตรกรร่วมใจ รับมือ ภัยแล้ง ปี 2564

การเฝ้าระวังพื้นที่น้ำเค็ม

1. ติดตามสถานการณ์การเตือนภัยจากทางราชการอย่างใกล้ชิด
2. ปิดประตูระบายน้ำในสวนชั่วคราว สำรงและลดรูรั่ว ตามแผนคืนสวนโดยรอบ
3. ขุดสร้างคันดินล้อมรอบสวน ป้องกันการรุกของน้ำเค็ม
4. ลองเล่นตามร่องสวนเพิ่มพื้นที่เก็บกักน้ำ
5. ดูแลสวนตนเองอย่าใกล้ชิด
 - ตัดแต่งกิ่ง ลดการคายน้ำ
 - ลดการปลูกพืชใช้น้ำมาก
 - ใช้วัสดุคลุมโคนต้นเพื่อรักษาความชื้น
6. จัดหาแหล่งน้ำสำรองเพื่อเก็บน้ำจืดจากแม่น้ำ กักเก็บธรรมชาติ หรือขุดบ่อบาดาลไว้ใช้
7. กรณีน้ำเค็มเข้าสวนแล้ว ให้รีบระบายออกจากแปลงให้หมดและจัดหาปุ๋ยให้แก่ต้นไม้พล ช่วยชะล้างความเค็มของดินออก
8. กรณีเป็นต้นไม้เล็ก ให้พรางแสง ช่วยลดอุณหภูมิที่พุ่มต้นและลดการคายน้ำของพืช

ประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร | e-mail : agritech.pr@gmail.com

คำแนะนำ ๔

เกษตรกรร่วมใจ รับมือ ภัยแล้ง ปี 2564

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

- 01 การใช้น้ำอย่างประหยัด ไม้ให้ป่าแบบท่วมขังหรือเก็บความตึงการของพืช
- 02 ปรับวิธีการใช้น้ำเพื่อลดการสูญเสียของน้ำ เช่น หลีกเลียงช่วงแสงแดดจัดเพื่อลดการระเหย ให้น้ำตามความต้องการของพืชแค่ดินชุ่มชื้นหรือน้อยๆแต่บ่อยครั้ง
- 03 รักษาความชื้นของดิน และลดการคายน้ำของพืช ได้แก่
 - การใช้วัสดุในก้นกับคลุมโคนต้นหรือแปลงปลูกพืช
 - การปรับรูปร่างทรงพุ่มให้รับลมและอุณหภูมิลดลง
 - การปลูกพืชคลุมหน้าดินเพื่อรักษาความชื้นในดิน
 - การปลูกไม้บังลมและลดความชื้นของแสงแดดด้วยการพรางแสงเพื่อลดการคายน้ำของพืช
 - การตัดแต่งกิ่ง
- 04 เลือกวิธีการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับชนิดของพืช โดยติดตั้งระบบการให้น้ำอย่างถูกต้อง มีการใช้น้ำและบำรุงรักษาตามคำแนะนำ

ประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร | e-mail : agritech.pr@gmail.com

คำแนะนำ ๕

เกษตรกรร่วมใจ รับมือ ภัยแล้ง ปี 2564

การปฏิบัติดูแลสวนไม้ผลในช่วงฤดูแล้ง

1. ปรับปรุงบำรุงน้ำให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้
2. คำนึงถึงการใช้น้ำแบบประหยัดที่สุด
3. ตัดแต่งกิ่งที่ไปจำเป็นเพื่อลดการคายน้ำ
4. ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก คลุมโคน ต้นไม้ผลในบริเวณทรงพุ่ม
5. กำจัดวัชพืชตั้งแต่ต้นฤดูแล้ง วัชพืชรบกวนการดูดน้ำของต้น
6. ไม้ผลบางชนิดที่ผลแก่เก็บได้ต้นฤดูแล้งหลังเก็บผลแล้ว ควรตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มโปร่ง
7. สวนผลไม้ที่อยู่ใกล้ทะเลจำเป็นต้องทำน้ำจืดไว้ ป้องกันน้ำเค็มรุกเข้ามาในสวน
 - ควรควบคุมอย่าให้น้ำรั่วไหล
 - หากมีวัชพืช เช่น พริกต้นชวา จาก หนุ่ย หรือสาหร่ายอยู่ในร่องสวนน้ำขุ่นคลุมบริเวณโคนต้นไม้ช่วยรักษาความชื้น
8. กรณีที่ไม้มีระบบน้ำหรือน้ำสำรองไว้ ควรประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ ให้นำน้ำมารดต้นไม้ผลทันที อย่างน้อย 7-10 วันต่อครั้ง เพื่อช่วยให้ต้นไม้ผลมีชีวิตรอดผ่านแล้งไปได้

ประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร | e-mail : agritech.pr@gmail.com

คำแนะนำ ๖ **พื้นที่เผาระวัง!** เสี่ยงภาวะน้ำแล้งด้านการเกษตร นอกเขตชลประทาน (ไม้ผลไม้ยืนต้น)

พื้นที่เสี่ยงนอกเขตชลประทาน (ไม้ผล ไม้ยืนต้น)

พื้นที่เผาระวัง 107,769 ไร่
ใน 193 ตำบล
62 อำเภอ
17 จังหวัด

การจัดการ

1. แจ้งเตือนพื้นที่เผาระวังเสี่ยงน้ำแล้งด้านการเกษตร>เพื่อสร้างการรับรู้แก่เกษตรกรและประชาชนสัมพันธ์ข้อมูลสถานการณ์ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ
2. ให้คำแนะนำการปฏิบัติดูแลรักษาสวน
>>ดูแลรักษาความชื้น => คลุมโคน/แปลง รักษาความชื้นในดิน และการพรางแสง
>>การจัดการน้ำ=> สำรองน้ำ ปรับวิธีการให้น้ำแก่พืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ/ลดการสูญเสีย
>>ลดการคายน้ำ และป้องกันกำจัดศัตรูพืช =>ตัดแต่งกิ่ง
- 3.ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกร
- 4.เยี่ยมเยียนให้กำลังใจเกษตรกรอย่างใกล้ชิด

ภาคเหนือ : 12 จังหวัด 48 อำเภอ 146 ตำบลพื้นที่ 104,834 ไร่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : 4 จังหวัด 13 อำเภอ 43 ตำบล พื้นที่ 2,162 ไร่
ภาคกลาง : 1 จังหวัด 1 อำเภอ 4ตำบล พื้นที่ 733 ไร่

รายละเอียดพื้นที่เผาระวัง

*ข้อมูลจากจังหวัดที่มีฝนตกน้อยกว่า 800 มิลลิเมตร (1 พ.ค. - 31 ต.ค. 63) ยังจังหวัดได้สำรวจและประเมินระดับตำบล

ประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร | e-mail : agritech.pr@gmail.com

คำแนะนำ ๗ **เกษตรร่วมใจ รับมือภัยแล้ง ปี 2564**

แจ้งเตือนเกษตรกร เผาระวังสถานการณ์น้ำน้อย ปี 2564

เขตลุ่มน้ำเจ้าพระยา ปี 2564
ป่าไม่เพียงพอสำหรับสนับสนุนการเพาะปลูกข้าวนาปรังปี 63/64
จัดสรรน้ำล่วงหน้าเพื่ออุปโภค บริโภค และรักษาระบบนิเวศน์

เขตลุ่มน้ำแม่กลอง
มีปริมาณน้ำน้อย
ไม่สนับสนุนการเพาะปลูกข้าวนาปรังปี 63/64
-จัดสรรเพื่ออุปโภค-บริโภค
-รักษาระบบนิเวศ
-พืชต่อเนื่อง

เขตลุ่มน้ำอูน
ปริมาณน้ำไม่เพียงพอปลูกข้าวนาปรังปี 63/64
เมื่อฝนตก เริ่มที่จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองบัวลำภู
ปริมาณน้ำไม่เพียงพอปลูกข้าวนาปรังปี 63/64 ได้ทันที
เมื่อฝนตก เริ่มที่จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม
เมื่อฝนตกเริ่มที่จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดร้อยเอ็ด
เมื่อฝนตกเริ่มที่จังหวัดยโสธร และจังหวัดอุบลราชธานี
เมื่อฝนตกเริ่มที่จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดบุรีรัมย์
เมื่อฝนตกเริ่มที่จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์

ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปีของพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
โดยมีค่าเฉลี่ยรายปีประมาณ 1,200 มิลลิเมตร
และได้แบ่งพื้นที่ลุ่มน้ำออกเป็น 3 ส่วน

ประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร | e-mail : agritech.pr@gmail.com

คำแนะนำ ๘ **เกษตรร่วมใจ รับมือภัยแล้ง ปี 2564**

ในสถานการณ์วิกฤตแล้ง หลายพื้นที่มีน้ำน้อยไม่เพียงพอต่อการปลูกพืชฤดูแล้ง กรมส่งเสริมการเกษตรขอแนะนำการปลูกพืชฤดูแล้ง

เพื่อดำรงชีพและสร้างรายได้ในช่วงฤดูแล้ง

ผลตอบแทน

- สลัดแดง(เรดโอ๊ค) เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 40 วัน ประมาณ 1,400 บาท
- ผักชีฝรั่ง เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 2 เดือน ประมาณ 910 บาท

จิงจูฉ่าย เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 1 เดือน เก็บได้ตลอดปี ประมาณ 1,420 บาท

ต้นหอม เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 1 เดือน เก็บได้ตลอดปี ประมาณ 1,950 บาท

กะหล่ำปลี เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 3 เดือน ประมาณ 400 บาท

ต้นกุยช่าย 900-1,200 บาท

ข้อดี

- ประหยัดน้ำ
- ปลูกได้ในสวนหน้าบ้าน
- ปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกตามความต้องการ
- 1 ส่วน (ใช้ตามชนิดผัก)
- ปลูกง่าย
- ดูแลง่าย
- ให้ผลตอบแทนเร็ว
- สามารถทำได้

01 การทำน้ำหมัก (1.2x2.4x1.0 เมตร) = 600-600 บาท

02 วัสดุปลูกและอุปกรณ์ให้น้ำ (หน้าฝน ฤดูฝน ฤดูร้อน) = 300-400 บาท

03 เมล็ดพันธุ์ (เมื่อต้นกล้าโต) 100-200 บาท (เมื่อต้นกล้าโตแล้ว) 100-200 บาท (เมื่อต้นกล้าโตแล้ว) 100-200 บาท

ประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร | e-mail : agritech.pr@gmail.com